

Opas Ruotsin valtiopäiville

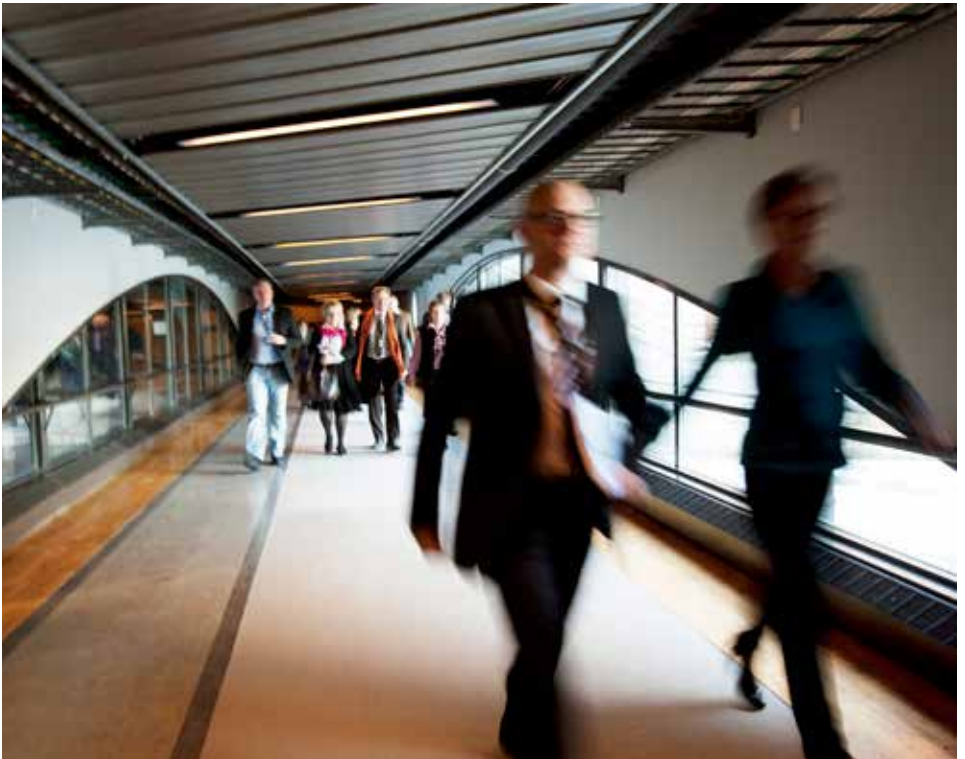

Valtiopäivätalo
Helgeandsholmenissa
keskellä Tukholmaa on
Ruotsin demokratian
keskus. Täällä päätetään
laeista ja valtion
talousarviosta.

Tule mukaan
kiertokäynnille
valtiopäivätaloon!

VALTIOPÄIVÄTALO vihittiin käyttöön 1905. Silloin aiemmat tilat Riddarholmenilla olivat käyneet ahtaiksi ja epäkäytännöllisiksi, ja niissä oli myös vetoista. Ajan myötä myös uusi talo Helgeandsholmenissa jäi pieneksi, ja vuonna 1983 talo liitettiinkin yhteen vanhan Valtionpankin talon kanssa, jonka veteen rajoittuva, puolikuun muotoinen julkisivu on hyvin tunnusomainen.

KELLARIKÄYTÄVÄT Kellarikäytäväjärjestelmä yhdistää valtiopäivien rakennuksia. Yksi käytävistä kulkee Stallkanalenin sillan ali. Kyseessä on Tukholman keskipiste, joka liittyy Mälaren-järven Itämereen. Käytävän nimi on Rännarbanan (Juoksukäytävä), koska kansanedustajat juoksevat käytävässä, kun heillä on kiire istuntosaliin. Kun äänestyksestä kertova äänimerkki soi, heillä on kahdeksan minuuttia aikaa.

ISTUNTOSALI Kamari on valtiopäivien sydän. Tähne kansanedustajat kokoontuvat keskustelemaan ja tekemään päätöksiä. Kansanedustajat istuvat vaalipiireihin ryhmiteltyinä, eivät puolueittain. Valo tulvii sisään suurista ikkunoista ja valaisee koivuiset seinäpaneelit. Kuulijalehterillä on tilaa kävijöille ja lehdistölle.

KANSANEDUSTAJIEN HUONEET Kansan valitsemana valtiopäiväedustajana toimiminen on toimeksianto, johon kuuluvat pitkät työviikot ilman tiettyjä työaikoja. Kansanedustajilla ei pitkään aikaan ollut työ- eikä asuinhuoneita, vaan asiapapereita säilytettiin pulpetissa istuntosalissa. Nykyään jokaisella kansanedustajalla on oma työhuone jossakin valtiopäivien taloista.

PANKKIHALLI Läntisen valtiopäivätalon pääsisäänkäytävästä tullaan pankkihalliin, joka on keskeinen kohtaamispaikka valtiopäivillä. Täällä on ravintolota, posti ja informaatiopiste. Nimi on peräisin siltä ajalta, jolloin talo kuului Valtionpankille.

PORTAIKKO Kun tullaan Kuninkaanlinnan naapurina sijaitsevan Itäisen valtiopäivätalon komeasta ulko-ovesta sisään, saavutaan isoon portaikkoon, jonka pylväät ja portaat ovat marmorista. Sitä käytetään esimerkiksi joka syyskuussa, kun kuningas avaa valtiopäivävuoden.

FINANSSIVALIOKUNTA Kaikki valiokuntien kokoushuoneet sijaitsevat Itäisessä valtiopäivätalossa. Yksi niistä on finanssivaliokunnan istuntosali, joka sijaitsee valtiopäivien vanhassa, suojeltavaksi kulttuurikohteeksi määrättyssä käsikirjastossa. Se toimi aiemmin myös lukusalina. Korkeissa kirjahyllyissä on sidottuja valtiopäiväpöytäkirjoja.

HOLVIKÄYTÄVÄ Molemmat kaksikamarijärjestelmän aikaiset istuntosalit ovat yhä jäljellä Itäisessä valtiopäivätalossa. Niitä yhdistää 45 metriä pitkä galleria, holvikäytävä. Aiemmin kansanedustajat kokoontuivat täällä keskustelujen välillä. Nykyään tila toimii valtiopäivien suurena juhlahuoneena. Keskellä on kupolin muotoinen sisäkatto, jota reunustaa 24 lääninvaakunaa.

TOISEN KAMARIN ISTUNTOSALIN kahdeksankulmaisen huoneen sisustus on alkuperäinen vuodelta 1905. Seinien freskomaalaukset reunustavat kuperaa lasikattoa, joka päästää päivänvalon sisään. Nykyään suurin puolueryhmä kokoontuu tänne keskustelemaan. Myös perustuslakivaliokunta kokoontuu joskus tänne kyselyjään varten.

VALTIOPÄIVIEN KIRJASTO on yksi Ruotsin suurimmista yhteiskuntatieteisiin erikoistuneista kirjastoista. Valtiopäivien kirjasto on yksi maailman harvoista parlamenttikirjastoista, joka on avoin yleisölle. Kirjastosta voi lainata kirjoja tai lukea valtiopäivien painotuotteita. Valtiopäivien kirjasto on myös sekä EU:n että YK:n varastokirjasto.

DEMOKRATIATYÖPAJA Valtiopäivillä on Vanhassakaupungissa demokratiatyöpaja, jossa oppilaat vuosikursseilta 7–9 voivat yhden päivän ajan olla kansanedustajia interaktiivisessa roolipelissä. Valtiopäivätalossa käy joka vuosi yli 100 000 vierailijaa, jotka osallistuvat opastetuille kierroksille tai käyvät kuulijalehterillä.

RUOTSI ON hallinnoltaan parlamentaarinen. Se merkitsee, että hallitus voi hallita maata vain niin kauan, kun sillä on valtiopäivien luottamus ja tuki esityksilleen.

Valtiopäivät ovat siten Ruotsin korkein päättävä elin, ja hallitus toimeenpanee valtiopäivien päätökset. Kuninkaalla valtionpäämiehenä on nykyään vain edustustehtäviä.

JOKA NELJÄS VUOSI syyskuussa kaikilla äänioikeutetuilla kansalaisilla on oikeus valita, minkä poliittisen puolueen he haluavat edustajakseen valtiopäiville. Valtiopäivät valitsevat vaalien jälkeen pääministerin, joka nimittää hallituksen. Kansan valitsemien edustajien tärkeimpiä tehtäviä ovat lakien säätäminen, valtion talousarviosta päättäminen ja hallituksen valvonta.

Valtiopäivien työvuoden, valtiopäivävuoden, aikana valtiopäivät käsittelevät syksyllä ennen kaikkea valtion talousarviota, ja keväällä säädetään lakeja.

ISTUNTOSALISSA KANSANEDUSTAJAT keskustelevat eri asioista ja tekevät päätöksiä. Siellä järjestetään myös

Puhemies on kamarin puheenjohtaja ja johtaa myös valtiopäivätyötä. Juuri puhemies ehdotuksesta valtiopäivät valitsevat pääministerin. Näin tapahtuu vain Ruotsissa, sillä useimmissa muissa demokratioissa valtionpäämies (monarkki tai presidentti) vastaa tästä tehtävästä.

puoluejohtajien keskusteluja sekä yleispoliittisia ja muita ajankohtaisia keskusteluja. Niin sanotuissa välilyksymyskeskusteluissa hallituksen ministerit vastaavat kansanedustajien etukäteen kir-

EHDOTUKSESTA LAIKSI

1. Useimmat uudet lait alkavat hallituksen tekemänä ehdotuksena eli esityksenä.

Aloitteet

Kansanedustajat

Valtiopäivien istuntosali

4. Valiokunta valmistelelee ja kirjoittaa mietinnön, jossa on päätösehdotus.

Puolueryhmät

6. Valtiopäivät keskustelevat ja tekevät istuntosalissa päätöksen uudesta laista tai lakimuutoksesta.

Valtiopäivien istuntosali

Valtiopäivien kirjoitelma

Hallitus

2. Myös kansanedustajat voivat tehdä ehdotuksia, joita kutsutaan aloitteiksi. Aloitteet ovat usein hallituksen esitysten vastaehdotuksia.

3. Esitykset ja aloitteet toimitetaan istuntosaliin. Ehdotukset lähetetään sitten valiokuntiin.

5. Valtiopäivien puolueet keskustelevat ehdotuksesta puolueryhmissään ja päättävät, mitä mieltä siitä tulee olla.

7. Hallitus saa tietää valtiopäivien päätöksen valtiopäivien kirjoittelussa. Sitten hallituksen tehtävänä on huolehtia, että päätös tulee voimaan.

jallisesti esittämiin kysymyksiin. Se on yksi tapa, jolla valtiopäivät valvovat hallitusta.

Kaikki, mitä istuntosalissa sanotaan, on julkista ja julkaistaan pöytäkirjoissa. Yleisö ja mediat voivat kuunnella kaikkia keskusteluja ja seurata äänestyksiä kuuntelijalehteriltä tai verkosta, radiosta ja tv:stä.

VALTIOPÄIVÄT TEKEVÄT joka vuosi tuhansia päätöksiä. Ehdotukset tulevat yleensä hallitukselta esityksinä. Mutta ne saattavat olla myös kansanedustajien tekemiä aloitteita. Ennen kuin valtiopäivät tekevät päätöksen asiasta, ehdotus on käsiteltävä valiokunnassa.

Ruotsin valtiopäivien kansanedustajat päättävät laeista ja valtion talousarviosta. Mutta myös EU saattaa päättää Ruotsia koskevista laeista.

Valiokuntia on 15. Kullakin niistä on oma vastuualueensa, kuten esimerkiksi ympäristö- tai koulutusasiat. Jokaisessa valiokunnassa on 17 kansanedustajaa, ja kunkin valiokunnan puoluekokoontampano vastaa valtiopäivien puoluekokoontampanoa.

Oppositio tai yksittäinen kansanedustaja tekee usein aloitteen hallituksen esityksen vastaehdotuksena. Sen jälkeen valiokunta työstää ehdotuksen valtiopäiväpäätöstä varten.

Valtiopäivien perustuslakivaliokunta valvoo kansanedustajien ilmoitusten mukaan, kuinka ministerit noudattavat hallituksen työstä annettuja sääntöjä. Perustuslakivaliokunnan ministereille osoittamat kyselyt yleensä televisioidaan.

RUOTSI ON EUROOPAN UNIONIN, EU:n, jäsen. Jotkin lakipäätökset tehdään siksi EU-tasolla. Hallitus edustaa Ruotsia EU:n ministerineuvostossa, mutta sen on neuvoteltava politiikastaan valtiopäivien kanssa. Se tapahtuu ensin valiokuntatyönä ja sitten EU-lautakunnassa, jonka puoluekokoontampano on sama kuin valiokuntien. Hallituksen

odotetaan noudattavan EU-lautakunnan kannanottoja.

DEMOKRATIA merkitsee kansanvaltaa. Se tarkoittaa, että meillä on oikeus valita kansanedustajat valtiopäiville, mutta sen lisäksi meillä on myös oikeus vapaaseen ja avoimeen informaatioon ja keskusteluun. Siksi sekä painovapaus että sananvapaus on kirjoitettu Ruotsin perustuslakiin. Yksi modernin demokratian peruspilareista onkin oikeus saada vapaasti ilmaista mielipiteitään.

RUOTSIN VALTIOPÄIVIEN alkuperä on vanha. Aluksi valtakunnan johtomiehet kokoontuivat paljaan taivaan alla päätöksiä tehdessään. Eräs ensimmäisistä kokoontumisista, josta on säilynyt tietoja, järjestettiin Arbogassa vuonna 1435. Mutta vasta vuonna 1921, kun maahan tuli yleinen äänioikeus, valtiopäivät valittiin demokraattisin vaalein.

Vuosisatojen ajan valtiopäivät koostuivat neljästä säädyistä: aateliset, papit, porvarit ja talonpojat. 1800-luvun puolella välissä kaksikamariset valtiopäivät, jonne tietty osa miespuolisesta väestö-

Vuoden 1921 vaalien jälkeen viisi naista sai paikan valtiopäivillä. Tällä hetkellä naisten osuus Ruotsin valtiopäivillä on 46,1 prosenttia.

stä sai valita edustajia, korvasivat säät-yvaltiopäivät. Kaksikamarijärjestelmä oli voimassa vielä yleisen äänioikeuden voimaantumisen jälkeenkin. Vasta 1971 valtiopäivistä tuli yksikamariset, ja nykyään kansan valitsemia edustajia on 349.

Informaatiota valtiopäiviltä

WWW.RIKSDAGEN.SE

Valtiopäivien verkkosivuilla on kattavaa tietoa valtiopäivätyöstä, ajankohtaisista kysymyksistä, kansanedustajista jne.

VALTIOPÄIVIEN TIEDOTUS

Valtiopäivien tiedotus vastaa mm. valtiopäivätyöhön, valtiopäiväpäätöksiin, äänestyksiin ja perustuslakiin liittyviin kysymyksiin.

S-posti: riksdagsinformation@riksdagen.se
Puh. 020-349 000.

OPASTETUT KIERROKSET

Valtiopäivätaloa näytetään yleisölle. Ryhmien on varattava aika opintokäyntiä varten etukäteen.

S-posti: besoksbokning@riksdagen.se
Puh. 08-786 48 62

Vapaa pääsy. Sisäänkäynti: Riksgatan 3, Tukholma.

KUULIJALEHTERI

Istuntosalin lehteri on avoin yleisölle istuntojen aikana.

Sisäänkäynti: Riksgatan 3, Tukholma.

VALTIOPÄIVIEN KIRJASTO

Valtiopäivien kirjasto on avoin yleisölle.

S-posti: biblioteket@riksdagen.se
Puh. 020-555 000

Sisäänkäynti: Storkyrkobrinken 7A, Tukholma.

SVERIGES
RIKSDAG